

KESKUSTELUA 14.3.2023 09.01

Psykiatrian hätätila vaatii vaikuttavia toimia

Auli Juntumaa, Elina Hietala, Kristiina Golan, Marie Korhonen, Ilpo Lahti, Timo Vähämurto, Leena Kähäri, Ritva Arajärvi

Adobe/AOP

Julkisen sektorin psykiatrivaje on kauan sitten ylittänyt kriisirajan.

Kriisistä puhutaan, mutta vaikuttavat toimet puuttuvat. Muutama hyvinvointialue on jopa vaikeuttanut psykiatrian asemaa viemällä sen hallinnollisesti sosiaalipalveluihin pois somaattisen erikoissairaanhoidon yhteydestä. Tämä heikentää hoidon kokonaisuutta.

Psykiatrinen hoito on vaikuttavaa, hoitovaihtoehdot ovat runsastuneet ja hoitoprosessit laajentuneet, mutta rahoitus on kaukana somaattisesta erikoissairaanhoidosta. Psykiatrisia osastoja on suljettu, ja osastojaksot jäävät tilan puutteen vuoksi liian lyhyiksi.

Lisäksi työtoimintaa ja muuta kuntoutusta on lopetettu. Potilaita jää heitteille.

Säästötoimet ovat olleet lyhytnäköisiä. Erikoissairaanhoidon ohjautuu potilaita, jotka voitaisiin hoitaa perusterveydenhuollossa, jos pulmiin kyettäisiin puuttumaan ajoissa ja ennaltaehkäisy toimisi.

Psykiatrien työtaakka on samalla käynyt kohtuuttomaksi.

Lausuntojen laatiminen ja viranomaisvaatimukset vievät työajasta kohtuuttoman osan. Lausuntoja edellytetään ei-lääketieteellisissä kysymyksissä, ja hoitovastuuta yhteiskunnallisista sekä sosiaalisista ongelmista siirtyy psykiatreille.

Työ on usein pakkotahtista. Tauot menevät reseptien uusintaan, kokouksiin ja muistutekanavien läpikäyntiin.

Toissijaiset tehtävät sekä huonosti toimivat tietojärjestelmät syövät myös aikaa.

Laajasti yleistynyt oman työtilan puuttuminen haittaa myös potilastyötä.

Strukturoidut lomakkeet, toisten ammattilaisten keräämä kyselytieto tai kertaluonteiset potilastapaamiset eivät riitä vaikuttavaan potilastyöhön. Tarvitaan aikaa potilaaseen perehtymiseen ja potilaan tunteva hoitaja mukaan yhteistyöhön. Jonot lisäävät paineita, ja nuoret lääkärit jäävät vaille tarvitsemaansa tukea.

Perustason mielenterveyspalveluita tulisi vahvistaa lisäämällä psykologeja ja psykiatrisia sairaanhoitajia, luomalla nopeat konsultaatiokanavat erikoistasolle sekä perustamalla osa-aikaisia toimia työnohjausta antaville psykiatreille.

Alan houkuttelevuutta on parannettava sujuvilla erikoistumispoluilla, ja erikoistuville tulee varmistaa riittävä ohjaus. Työoloja on parannettava määrätietoisesti.

Yhteiskunnalliset muutokset lisäävät psyykkistä kuormaa, joten toimia tarvitaan myös kouluissa, lastensuojelussa, sosiaalitoimessa ja ennalta ehkäisyssä yhteiskunnan kaikilla sektoreilla.

Potilaiden hätä on vihdoin kuultava.

Kirjoittajat ovat Suomen Erikoislääkäriyhdistyksen valtuuskunnan jäseniä

Kirjoittajat

Auli Juntumaa

LT, naistentautien ja synnytysten erikoislääkäri
hallituksen puheenjohtaja
Suomen Erikoislääkäriyhdistys

Elina Hietala

LL, psykiatrian erikoislääkäri

Kristiina Golan

LL, psykiatrian erikoislääkäri

Marie Korhonen

LT, lastenpsykiatrian erikoislääkäri

Ilpo Lahti

dosentti, psykiatrian erikoislääkäri, psykoanalyttikko

Timo Vähämurto

LL, DI, nuorisopsykiatrian ja terveydenhuollon erikoislääkäri

Leena Kähäri

LL, psykiatrian erikoislääkäri

Ritva Arajärvi

LKT, yleislääketieteen ja psykiatrian erikoislääkäri